This PDF you are browsing now is a digitized copy of rare books and manuscripts from the Jnanayogi Dr. Shrikant Jichkar Knowledge Resource Center Library located in Kavikulaguru Kalidas Sanskrit University Ramtek, Maharashtra.

KKSU University (1997- Present) in Ramtek, Maharashtra is an institution dedicated to the advanced learning of Sanskrit.
The University Collection is offered freely to the Community of Scholars with the intent to promote Sanskrit Learning.

Website
https://kksu.co.in/

Digitization was executed by NMM

https://www.namami.gov.in/

Sincerely,

Prof. Shrinivasa Varkhedi
Hon'ble Vice-Chancellor

Dr. Deepak Kapade
Librarian

Digital Uploaded by eGangotri Digital Preservation Trust, New Delhi
https://egangotri.wordpress.com/

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीराम
श्रीशिव

प्रणायेत् ३

श्रीगणेशाय नमः॥ अथ शिवोपनयनविधिः॥ तत्र षोडशहस्तां चतुर्द्वारां वेदिं च कुर्यात्॥ तत्परिमितं वस्त्रम
ण्डपं कुर्यात्॥ तन्मध्ये चतुर्हस्तायामविस्तारां हस्तोच्छ्रितां महावेदिं कुर्यात्॥ वेदिपश्चिमे द्वादशाङ्गुलं भूमिं परित्य
ज्य हस्तायामविस्ताराङ्गुलगंभीरं कुण्डं कुर्यात्॥ कुण्डमुखात् अङ्गुलद्वयं तत्कार्यम्॥ षडङ्गुलविस्तारेण षडङ्गुलोच्छ्रिता
मेखला कार्या॥ ततश्चतुरङ्गुलविस्तारेण चतुरङ्गुलोच्छ्रिता द्वितीया मेखला कार्या॥ तथैव द्व्यङ्गुलविस्तारा द्व्य
ङ्गुलोच्छ्रिता तृतीया मेखला कार्या॥ वेदिं च द्वारे द्वौ द्वौ कुम्भौ स्थापयेत्॥ ततो वेद्यां षोडशारं पद्मं वर्णैर्लिखे
त्॥ पद्ममध्ये न [illegible] ब्राह्मं खं वर्तुलं सदा॥ आग्नेयकोणे स्थितं वज्रं वज्रार्धसदृशं तथा॥ १॥ दक्षिणे [illegible] मंगलं बि
यात् त्रिकोणं लोहितं शुभम्॥ ईशाने धनुषाकारं पीतवर्णं विसोमजम्॥ उत्तरे पीतवर्णं च पद्माकारं बृहस्पतिम्॥
चतुरस्रं तु [illegible] शुक्लवर्णं तु भार्गवम्॥ ३॥ पश्चिमे कृष्णवर्णं तु दण्डाकारं शनैश्चरम्॥ नैरृत्यां मक
राकारं कृष्णाङ्गं नवमर्दनम्॥ ४॥ धूम्रवर्णं तु वायव्ये खड्गसन्निभम्॥ ॥ शिवो भास्करगोविन्दवस्त्रेन्द्रयमका

Accession No: ~~10224~~ M1319
Title: शिवोपनयन विधि
पेज: (10)

KKSU LIBRARY
RAMTEK
441 106
M-1319
Dist Nagpur

Checked 2012

(1)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीराम।
श्रीशिव।

त्का ॥ चित्रगुप्तश्च सर्वेषां दक्षिणेत्वधिदेवता ॥ अग्निरापो धरा विष्णुरिन्द्रोपेन्द्रप्रजापतिः ॥ सर्पो ब्रह्मा तथा
गावः पुनः प्रत्यधिदेवता ॥ गणपतिस्तथा दुर्गा वायुराकाशमश्विनौ ॥ पद्मस्योत्तरतो ऽरण्यः शिवसर्वादिदेवता ॥
इन्द्रो वह्निः पितृपतिः नैऋत्यो वरुणो मरुत् ॥ कुबेर ईश ब्रह्मनयः पृथ्वीदीन्द्रादिदेवता ॥ एतेषां क्रमेण
स्थापयेत् ॥ स्वस्तिवाचनं कृत्वा ॥ अद्येत्यादि · अस्मस्थितमातृत्वात्मपापक्षयपानेककल्पावच्छिन्नत्रैलोक्यपुत्रपौत्र
धनधान्यसमृद्धिसद्गृहावाससर्वदानपरासमफला सर्वकामावाप्त्यन्तेयपदाधिगवेन्द्राप्तजावतत्रभोग
शमकालेत स्वर्गमोक्षप्राप्तिपूर्वशिवलोकगमनकामः शिवपूजोपयनाङ्गहोमतदङ्गदेवतापूजनमहं करि
ष्ये ॥ ब्राह्मणभोजनदक्षिणाद्यनेनैव क्रमेण ॥ ततः आचार्यादिवरणं कुर्यात् ॥ ॐ अद्य कर्तव्यश्रीमच्छिवपूजो
पनयनाङ्गहोमयत्तंकर्मकर्तुंकारयितुं अमुकगोत्रम् अमुकशर्माणं अमुकवेदाध्यायिनमेभिर्गंधपुष्पताम्बूलेकु
ण्डलाङ्गुलीयकवस्त्रोपवीतवासोभिराचार्यत्वेन त्वामहं वृणे ॥ वृतोऽस्मीति प्रतिवचनम् ॥ एवं होतृपाठकादी

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीराम।
श्रीशिव।

॥२॥ तन्त्वा ओलशनन्कल्पयात्॥ महावेदीईशानेऽहस्तवींश द्दगडावलंबित धराढा वामनभतांमहाध्वजामानोपयेत्॥
अथकुंडोपविदिग्भागवहिर्दिव्यन्देन विश्वविताश्वस्पवटोकुम्भन्यत्क्र्यात्लक्ष्म्याल्लफलवस्त्रभताक्विंतं कृत्वा ततःसंनि
तपंवनत्मैस प्रश्म्टानिकासतौ षधिगौरोवनाशितनिच्छापंकुंकुमकर्पूरचन्दनागुरुमृगमसप्रद्रव्यन्तादिपूगी
फलगन्धगुग्गुलनिर्मलतीर्थजलकर्पूरकलशंश्चन्दातानामुपरिस्थापयेत्॥ ॐ आजिघ्र कलशं मही त्वा इति
मन्त्रेण स्थापयेत्॥ ॐ गंगाद्याशरितस्सर्वातीर्थानि जलदानदाः॥ आयान्तुयजमानस्य दूरितक्षयकारकाः॥
इति कलशेनस्पृशेत्॥ तत्रावन्धनम्॥ अवकुनन्तासजं याय शकर्म्मकर्तेतियत्॥ यान्तासाः प्रतिनिद्वितिनत
जं सफलंभवेत्॥ अथदिक्पालपूजा॥ तत्रकुंभादिपूर्वादिदिशिस्थापयेत्॥ ॐ इन्द्रसवलवाहनइहागच्छइ
हतिष्ठपाद्यादीनि वन्दनान्तेन गंधपुष्पधूपदीपताम्बूलनैवेद्येनम्य अर्घ्य॥ इन्द्रःसुरपतिःश्रेष्ठोवज्रहस्तो
महावलः॥ नन्दरणा सर्वलोकानां पूजेयं प्रतिगृह्यताम्॥ पीतपताकादानम्॥ ॐ इन्द्रायनमः॥ माषभक्त

॥२॥

(3)

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीराम
श्रीशिव

बलिं दद्यात्॥ ॐ आग्नेयकलशाय॥ ॐ अग्नये सबलवाहन इहागच्छ इह तिष्ठ एतानि पाद्यादीनि चन्दनान्तं गं
धपुष्पधूपदीपताम्बूलनैवेद्यवासांसि॥ ॐ अग्नये नमः॥ ॐ त्वन्नोऽग्ने वरुणस्य विद्वान्देवस्य इति चन्दनान्त
तान्नरूपताकादानम्॥ ॐ अग्नये नमः॥ माषभक्तबलिं दद्यात्॥ अग्नये नमः॥ ततो दक्षिणाकुंभे यम इहा
गच्छ इह तिष्ठ एतानि पाद्यादीनि चन्दनान्तं गंधपुष्पधूपदीपनैवेद्यताम्बूलवासांसि॥ ॐ यमाय नमः॥ दण्डह
स्तं कृष्णवर्णं धर्माख्यं न्हां महाबलम्॥ प्रेताधिपतिनि त्वां यम नाजायते नमः॥ कृष्णपताकादानम्॥ ॐ यमा
य नमः॥ माषभक्तबलिं दद्यात्॥ ॐ यमाय नमः॥ ततो नैऋत्यकुंभे निऋते इहागच्छ इह तिष्ठ एतानि पाद्यादी
नि चन्दनान्तं गंधपुष्पधूपदीपनैवेद्यताम्बूलवासांसि। निऋतये नमः॥ येवैनन्तोऽधिपादेवो निऋतिनी
लविग्रहः॥ महाप्रभवनो नित्यं तस्मै निऋतये नमः॥ नीलपताकादानम्॥ ॐ निऋतये नमः॥ माषभक्तबलिं
दद्यात्॥ निऋतये नमः॥ ततः पश्चिमकुम्भे॥ ॐ वरुण इहागच्छ इह तिष्ठ एतानि पाद्यादीनि चन्दनान्तं गंध पु

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीराम
श्रीशिव

॥२॥ पदीपताम्बूलनैवेद्यवासांसि॥ ॐ वरुणाय नमः॥ शालिपाशधरो नित्यं जलराजो महाबलः॥ निम्नगः श्वेतरूप
त्वं नमोस्तु वरुणाय ते॥ श्वेतपताकादानम्॥ वरुणाय नमः॥ माषभक्तबलिं दद्यात्॥ ॐ वरुणाय नमः॥ ततो वाय
व्यकुम्भे॥ ॐ वायो इहागच्छ इह तिष्ठ एतानि पाद्यादीनि वन्दनान्तं तत गन्धपुष्पधूपदीपताम्बूलनैवेद्यवासांसि॥ ॐ
वायवे नमः॥ सर्वप्राणाधिपो नित्यं सर्वगं तु व्यवस्थितः॥ ध्वजहस्तो मेघवर्णस्तस्मै वाताय ते नमः॥ धूम्रपताकादान
म्॥ ॐ वायवे नमः॥ माषभक्तबलिं दद्यात्॥ ॐ वायवे नमः॥ ततः उत्तरकुम्भे॥ कुबेर इहागच्छ इह तिष्ठ एता
नि पाद्यादीनि वन्दनान्तं तत गन्धपुष्पधूपदीपताम्बूलनैवेद्यवासांसि॥ ॐ कुबेराय नमः॥ शङ्खहिस्तयक्षेश्वर न
यस्तं नन्दौ विधिं शानापान गसौ न सौर्द्धम्॥ सर्वौषधीभिः पितृभिस्सहैव गतारा पूजां भगवन्नमस्ते॥ श्वेत ॥३॥
पताकादानम्॥ ॐ कुबेराय नमः॥ माषभक्तबलिं दद्यात्॥ ॐ कुबेराय नमः॥ ततः ईशानकुम्भे॥ ईशान इ
हागच्छ इह तिष्ठ एतानि पाद्यादीनि वन्दनान्तं तत गन्धपुष्पधूपदीपताम्बूलनैवेद्यवासांसि॥ ॐ ईशानाय नमः॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीराम
श्रीशिव

सर्वदिशाधिपो देवो ईशानश्च न कविग्रहः॥ रुद्रपालितो भार होत दधिपतये नमः॥ ध्वजपताकादानम्॥
ॐ ईशानाय नमः॥ माषभक्तबलिं दद्यात्॥ ॐ ईशानाय नमः॥ ॥ नैऋत्यवरुणयोर्मध्यकलशे॥ अनंतनाम
नागइहागच्छ इह तिष्ठ एतानि पाद्यादीनि वन्दनान्तगंधपुष्पधूपदीपताम्बूलनैवेद्यवासांसि॥ अनंतनामना
गाय नमः॥ पन्नगाधिपतिर्देवो अनंतो नीलविग्रहः॥ पाताले वरान्निर्नित्यं अनन्ताय नमोनमः॥ नील
पताकादानम्॥ अनन्ताय नमः॥ माषभक्तबलिं दद्यात्॥ अनंतनामनागाय नमः॥ ततसर्वेशानयोर्म
ध्यकलशे॥ ॐ ब्रह्मन्‌इहागच्छ इह तिष्ठ एतानि पाद्यादीनि वन्दनान्तगन्धधूपदीपताम्बूलनैवेद्यवासां
सि॥ ॐ ब्रह्मणे नमः॥ पाशांकुशमालाक्षो ब्रह्मा सर्वान्तकृत्तेजकः॥ सर्वयपरपतिः श्रेष्ठः तस्मै नित्यं नमो
नमः॥ सर्ववर्णपताकादानम्॥ ॐ ब्रह्मणे नमः॥ माषभक्तबलिं दद्यात्॥ ब्रह्मणे नमः॥ ॥ ततो नवग्रहा
णां पूजनम्॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्री सूर्य इहागच्छ इह तिष्ठ एतानि पाद्यादीनि वन्दनान्तगंधपुष्पधूपदीपता-

श्री

6

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीराम।
श्रीशिव
॥४॥

न्दूलनैवेद्यमांसादि॥ ॐ भूर्भुवः स्वः श्रीसूर्य्यायनमः॥ नक्तपताकादानम्॥ ॐ श्रीसूर्य्यायनमः॥ गुडौदनम्॥ ॐ श्री
सूर्य्यायनमः॥ ॐ आकृष्णेनरजसा इति मन्त्रेण पूजयेत्॥ एवं क्रमेण नवग्रहाणां पूजनम्॥ अहवर्णासदृशींप
ताकां दद्यात्॥ ॐ इमं देवा इति चन्द्रं पूजयेत्॥ घृतपायसबलिं दद्यात्॥ ॐ अग्निर्मूर्द्धा दिव इति भौमपूजनम्॥
मसूरान्नबलिं दद्यात्॥ बृहस्पतेपतीर्योह इति बृहस्पतिपूजनम्॥ दध्योदनबलिदानम्॥ अन्नात्परिस्रुतो न
सं इति शुक्रपूजनम्॥ घृतौदनबलिदानम्॥ ॐ ~~स~~ शन्नो देवि इति शनिपूजनेनम्॥ कृशराबलिदानम्॥ ॐ
कयानश्चित्र इति राहुपूजनम्॥ छागमांसबलिदानम्॥ ॐ केतुं कृण्वन्नकेतवे इति केतुपूजनम्॥ चित्रान्न
बलिदानम्॥ अथाधिदेवताः प्रत्यधिदेवताः पूजयेत्॥ ततो महावेदीमध्ये शिवं स्थापयेत्॥ ॐ॥ गौर्य्यासह
पूजयेत्॥ गंधधूपदीपनैवेद्यवस्त्रालंकारैर्यथायोग्यैर्धर्म्ममयीं कर्णिं विधायाथवा स्वर्णानैव्ये: क्षीरेणाथ
पंचगव्येन स्नाप्य ततो गंगाजलेन स्नापयित्वा पूजयेदिति पारस्करः॥ ततः कुण्डसमीपं गत्वाग्निस्थाप
नं कृत्वा ॐ भो अग्ने शिवस्यावाहनम्॥ पूजनादिकं कृत्वा होमं कुर्य्यात्तन्मूलमन्त्रेण॥ ॐ हौं [illegible] जूं

प स्वाहा इति मूलमंत्रेण॥

सः॥ ॐ नमः शिवाय [illegible]

॥४॥

श्रीराम
श्रीशिव

नत ४ शान्तिकलशस्य जलेनाभिषेकं कुर्यात् ॥ ॐ सुरास्त्वामभिषिंचंतु ब्रह्माविष्णुमहेश्वराः ४ ॥
वासुदेवो जगन्नाथस्तथा संकर्षणो विभुः ४ ॥ प्रद्युम्नश्चानिरुद्धश्च भवंतु विजयाय ते ॥ आखण्डलो
ग्निर्भगवान्यमो वै निर्ऋतिस्तथा ॥ वरुणः पवनश्चैव धनाध्यक्षस्तथा शिवः ॥ ब्रह्मणा सहि
तः शेषो दिक्पालाः पांतु मे सदा ॥ कीर्तिर्लक्ष्मीर्धृतिर्मेधा पुष्टिः श्रद्धा क्रिया मतिः ॥ बुद्धिर्लज्जा वपु
ः शांतिः तुष्टिः कांतिश्च मातरः ४ ॥ एतास्त्वामभिषिंचंतु देवपत्न्यः समागताः ४ ॥ आदित्यश्च
चन्द्रमा भौमो बुधजीवो सितार्कजाः ॥ ग्रहास्त्वामभिषिंचंतु राहुः केतुश्च तर्पिताः ४ ॥ देवदानव
गंधर्वा यक्षराक्षसपन्नगाः ॥ ऋषयो मुनयो गावो देवमातर एव च ॥ देवपत्न्यो द्रुमा नागा दैत्याश्चा
प्सरसां गणाः ॥ अस्त्राणि सर्वशास्त्राणि राजानो वाहनानि च ॥ औषधानि च रत्नानि कालस्याव

[illegible]

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीराम ॥
श्री शिव ॥

धारितः शृंगमध्ये तु तीर्थानि जलदानदाः ॥ एतास्त्वामभिषिंचंतु सर्वकामार्थसिद्धये ॥ ऋग्वेदो यजुर्वेदोऽथ
॥ ५ ॥ र्वणस्तथा ॥ ब्रह्मवाक्यसहस्राणि नश्यन्तु तव शत्रवः ॥ ततो गोदानम् ॥ स्वर्णशृंगीं रौप्यखुरां मुक्तालांगू
लभूषिताम् ॥ घंटाभरणसंयुक्तां सवत्सां वस्त्रसंयुताम् ॥ कांस्योपदोहां ताम्रपृष्ठीं वृषभेन समन्विताम् ॥
सदक्षिणां तु गां दद्याद् ब्राह्मणाय कुटुंबिने ॥ अलंकृतां सवत्सीकं सुवर्णवस्त्रालंकारैः संपूज्य गां दद्यात् ॥
ततः प्रार्थनम् ॥ गावो मे चाग्रतः संतु गावो मे संतु पृष्ठतः ॥ गावो मे हृदये संतु गवां मध्ये वसाम्यहम् ॥ न
तो नमस्कारं च दक्षिणां कृत्वा ततो पारस्कर ४ ॥ ॐ नमो गोभ्यः पवित्राभ्यः सौरभेयीभ्य एव च ॥ नमः सर्वार्थ
सिद्ध्यर्थं मम पापं व्यपोहतु ॥ ततो मंत्रेण तर्पणं कुर्यात् ॥ ॐ शिवाय नमस्तर्पयामि ॥ ॐ भवाय नमः
स्तर्पयामि ॥ ॐ उग्राय नमस्तर्पयामि ॥ ॐ मृडाय नमस्तर्पयामि ॥ ॐ विरूपाक्षाय नमस्तर्पयामि ॥ ॐ ईशा
नाय नमस्तर्पयामि ॥ ॐ शशिशेखराय नमस्तर्पयामि ॥ ॐ विश्वरूपाय नमस्तर्पयामि ॥ ॐ कपर्दिने न ॥ ५ ॥

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

श्रीराम। श्रीशिव

ॐ कृष्णीनंदिकेश्वरेतिसंसम्राजमतिपिर्जनाना मास[illegible]पात्रं जनयन्तदेवास्स्वाहावातेधा स्वाहेति मन्त्रेण

मस्तर्प्पयामि॥ ॐ अग्निकायनमस्तर्प्पयामि॥ ततोमार्जनम्॥ ॐ शिवंमार्जयामि। ततश्चूर्णहिंगुलींदद्यात्॥ शि

॥२॥ वफूजकायदक्षिणांदद्यात्॥ गोवस्त्रकांचनशिबिकादिवाहनानिचआचार्यंकारेत्सुखिं कुर्यात्॥ ततोब्राह्मणा

॥६॥ नांसपरिवारकुटुम्बानांभोजनेसंकल्प्यः॥ ॐ अद्यपूर्वोक्तैतच्छिवोपनयनांगभूतहोमप्रतिष्ठासांगतासिद्ध्य

र्थंनानानामगोत्रान्ब्राह्मणान्सपरिवारान्कुटुम्बान्अन्यानपिजीवानत्ववपासंपन्नसामग्र्याभिसम्पूर्णंद्या

दानभ्याहोरात्रपर्य्यंतंशिवप्रीतयेहंभोजयिष्ये॥ ततोगणेशादिसकलदेवानांविसर्जनम्॥ गच्छगच्छसु

रश्रेष्ठ स्वस्थानेपरमेश्वर॥ स्वपार्षदगणैः सार्द्धंममपापंप्रणाशय॥ कलिताम्यथाशक्त्यान्यूनाधि ॥२॥

क्यादिकंयपत॥ तत्सर्वंक्षम्यतांदेवकरुणाकरशर्वदेति॥ ततोआचार्यभूषितादीनमस्कुर्यात्॥ त

तःस्वस्त्ययनंकृत्वासर्वेब्राह्मणाश्चाशिषंदद्युः॥ ॥ इति ॥६॥

शिवोपनयनविधिः समाप्तः॥ १८। २२। आवलोकवेणाचे लिखितः॥

ई पू आ

बु	शु	चं	
गु	र	मं	
के	श	रा	

द नै वा

KKSU LIBRARY RAMTEK 441 106 M-1319 Dist Nagpur

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection

[OrderDescription]
,CREATED=20.10.20 14:11
,TRANSFERRED=2020/10/20 at 14:14:04
,PAGES=10
,TYPE=STD
,NAME=S0004224
,Book Name=M-1319-SHIVOPAN VIDHI
,ORDER_TEXT=
,[PAGELIST]
,FILE1=00000001.TIF
,FILE2=00000002.TIF
,FILE3=00000003.TIF
,FILE4=00000004.TIF
,FILE5=00000005.TIF
,FILE6=00000006.TIF
,FILE7=00000007.TIF
,FILE8=00000008.TIF
,FILE9=00000009.TIF
,FILE10=00000010.TIF
,

CC-0. In Public Domain.Kavikulguru Kalidas Sanskrit University Ramtek Collection